

ES2Q ehk hulludega saarel...

(väljavõtteid Elo Seliranna päevikust)

Mingil kummalisel põhjusel ütlesin ma :”jah” praktiliselt täiesti tundmatutele tüüpidele – raadioamatööridele, et – ma lähen ja jäädvustan nende miski võistluse. Mitte, et ma oleks elus ühtegi raadioamatööri näinud, veel vähem, et ma neist midagi aru saaks – ja veel vähem, et mul endal mingi udunegi huvi selle vastu oleks...

Keri 1, esmaspäev, 21. juuli 2008, kell 19:09

Hirmuhigi pühkides mõtlesin, et mind ootab 7 päevane ekspeditsioon Keri saarele. Siia kogunevad üle Eesti raadioamatöörid, et pidada mingi võistlus. Algus oli paljutootav, kui ma kogu oma padajanniga kusagile Hundi- ja Hobusepea sadama kanti saabusin, siis tuli veel kõvasti oodata meest, kes jälle omakorda ootas poes, et kell saaks 10. Siis tuli oodata meest, kes seisib Hobujaama trammipeatuses ja imestas, et miks talle keegi järele ei tule? Temaga oli kaasas 12 aastane poiss, kelle nimi on Ajur.

Kohe Tallinnas hakkas laine laevalael laulma ja mul oli viimasel laevasõidu tunnil süda ühtlaselt paha. Kui me kohale jõudsime oli mul valida, kas olla see, kelleks mind siia kutsuti - dokumentalist, kes tuima rahuga filmib kuidas tüübid tonnide viisi kanistreid, diisliit, antenni ja kartuleid maha laadivad või olla inimene. Ma valisin viimase... Saarel olemise omapära on see, et sulle hakkavad need inimesed meeldima. Ja sa ise oled kuidagi ka toredam või andekam. Õpetasin just kõõgis peakokk Tõnule gaasiahju süütamist, sain täitsa kvaliteetse elupinna, mida jagan Viljariga ja Keri saare seltsi juhtidega, kellel on tütre Piia ja Miia. Kui maha arvata fakt, et värskest õhust ja metsikust lainest on kõht jube tühi, siis on siin ootamatult tore! Kas ma filmi saan on kaheldav, sest õues jääb helis peale ainult kohin ja sees keset oma masinaid on nad silmade põledes vait. Elu on ilus. Isegi need imelikud inimesed eesti rahvusringhäälingust, kes ütlevad öudse lause, et ma tean peaaegu kõike - isegi need lähevad meelest. Tukkusin uniselt 3 minutit rannas ja mõtlesin, et mida ma kartsin. Vaat ei mäleta...

Keri 2, teisipäev, 22. juuli 2008, kell 21:56

Kui sulle tundub, et sa tead, kes sa oled ja sul on nägemus elust, siis tasub alati tulla võõraste inimestega suletud keskkonda. Istud siin keset saart ja oled mitte keegi. Hommikul sain ülemkoko Tõnult pangetäie kartuleid ja sots. ülesande - lõunane kapsasupi kogus ja õhtune praad. Jeekim, mu parema käe üks sõrm on tulevastele kriminalistidele tuvastamatu! Uhke Fiskars nuga lõikas muudkui mu näppu, kui ma raadioamatööride valvsa silma all kartuleid kaapisin.

Ajur rääkis oma vanemast õest Vedast, kes lisaks tantsimisele omavat ka raadioamatööri litsentsi, Tõnu on käinud Franz-Josephi maal andmas sidet ja Juss on Tsiistrest, kus me Taarkat filmisime. Jussiga on nii, et ta on kange kui kurat ja ei sallinud mu kaameraga käimist silmaotsaski. Aga piisas sellest, et ma hommiku-söögist alles jäänud juustu talle lõunaseks eelsöögiks tegin, kui Juss oli minu poolt. Armastus käib kõhu kaudu...

Lõuna ajal pidin ma majja kogunenud sodi põletama, aga arvestades siinset tuult 17 m/s - oli see üks riskibusiness, et kas tuule teele jääv puukuit süttib või ei. Hoidsin erinevate esemetega suuri pappe tules ja haisen suitsust nagu kütisejumal. Vahele ikka filmisin kuidas antennid kerkisid ja langesid ning laine laine järel kahises mu peas. Mingid udused kujundid ujuvad materjalis, aga ma ei saa veel hästi neile inimestele pihta. Näiteks Jüri on Tervisekaitse Inspektsioonist ja töötab välja nakkushaiguste eelnõud, aga miks ta tungib mingile saarele, et sidet luua ja antenni ehitada, sellest ma ei saa aru! Aga ma püüan. Inimesed on huvitavad. Ja täitsa naljakas on, et kohorti sulamisel on alati ühed reeglid - ole sa ise, aga ole leplik. Lähen kontrollin, kas on vaja mingeid nõusid veel pesta ja vaatan päikeseloojangut. Usun, et elu põhiväärtused on mu poole teel. Kui jumal mind valgustab ja ma ülejäänud elu investeerin vastuvõtjatesse, siis viige mind mõnele muule saarele!

Keri 3, kolmapäev, 23. juuli 2008, kell 19:42

Kui ma läksin eile õhtul kööki, siis lootuses, et ei ole midagi teha - aga oli ikka. Mingid nõud ja miski õhtusöök veel ka. Igatahes - mul on käed kogu aeg tööd täis. Kui öösel Viljar saatis mind kuud filmima, siis ma tundsin end nagu vaeselapse käsikivi, otsisin nutuvõru ümber suu *gain'i* peale panemise kohta ja kobistasin ülipimedas saja antenniradiaali otsa. Üldse - kas teate, et on antennid, mastid, saatjad, radiaalid jms. kraam ja kui saar on vaiasid täis, siis need kõik pole antennid? Täna on lisanud mu elukontole: hommikusöök - oli meeldiv - söödi pappnõudelt, seega ainult potid ja kahvlid + solgiämber + Jussi võileivad + pliita pesta. Lõunasöögiks jäi kartuleid ja porgandeid puudu. Porgandid olid pähmäd - seega 1 tund kaapimisele. Mingil hetkel oli antennile ehk vist vertikaalile (?) raskust vaja - ja ei ole nii, et minust pole siin grammigi kasu - mitu kilogrammi oli! Istusin tagumiku valusaks. No siis oli juba hiline lõuna - mille eel nutsin ma laptopi märjaks, sest ma sain aru, et ERR-i maja kogu senine ehitusplaneerimine on olnud nali ja puhas enesekulutamine, võtsin aga järjest seljatagant ulatatud salvrätte ja lubasin ehitusjuht Janarile nagu vanaema Omi - kohe ära surra. Ja ma teen ka seda, ausõna - kui ma pean üks kord veel tõestama, et stuudiod, montaažid, heli ja valgusruumid, operaatorid ja kohvinurk ja esinejate toad - need peab väga õigesti ehitama, muu on täitsa kama. Kui mulle antakse ka kunku 1 korruse nurgas, siis mul kama - televisiooni peab olema neil inimestel hea teha, kes on selle vereringe. Mina olen süda ja hing. Ma võin ükskõik kus luua ja surra. Kas või Keri saarel!

Peale lõunasööki ja kõva nutmist pesin ma lõunasöögi nõud - vastik - söödi kaussidest ja rasvast toitu. Mõtlesin põletada tühjaks ka prügikoti, sest siis on ju homme vähem jälle. Leek tõusis jube suureks ja vaevaga õnnestus mul hoida lendavaid taldrikuid merre sööstmast. Natuke olen ka monteerinud ja filminud. Madrati ja seina vahel olev toru vajutas mu selja valusaks ja õlas on kaameratallakruvi auk - ma küsin veel kord - milleks need kuradi kaameratallad? Rezhiiim harjutab ja ma olen lakanud mõtlemast kui rezhissöör, vaid mõtlen kui koka abi - jumal kas ma pean hakkama sauna kütma või peaks hakkama sinki lõikama? Kohe tuleb Villi Prangliit, lubatakse oksendamist otse kaldale...

Keri 4, neljapäev, 24. juuli 2008, kell 19:50

Miski pole muutunud. Hommikul käisin saunas pesemas, sest siin ei ole nii, et kui sauna minnakse lastakse naised ees. Ja ma ei viitsinud õhtul lihtsalt kurat teab kui kaua passida. Selle eest pesin hommikul pesu ja riputasin need saare kõige avalikumasse kohta kuivama, mis sundis nutikusele, et kuidas peita see osa, mis ei pruugi olla demonstreerimiseks? Keetsin kohvi, kuivatasin heeringat salfetakaga õlist ja püüdsin süüa ette putru, sest lõunasöök on siin nii kella 6 ajal õhtul. Täna oli seljanka, mis oli meeldiv - väga vähe kartuleid tuli koorida - seevastu õli ja rasva kogus oli pärast pesemisel ebameeldiv. Mitu korda lobistamist. Pappi täna ei põleta, kuigi on tuulevaikne - on teist veel vähe. Isegi lugesin päeval tunnikese, filmi on mingi 15 minti koos ja võistlus pole veel alanud. Tahaks siit pühapäeval jalga lasta, ainus, mis teeb mulle muret, et kes siis Jussile hommikul leivad teeb ja nõusid peseb? Kohe harjud ju igasuguste kohustustega. Kui eile saabunud Villi mu eest kohvikatelokki pesi, siis ma tundsin end täielikult läbikukkununa ja võitlesin kui emalõvi õhtusöögi nõude eest. Saan aru mingil määral lainepikkustest ja sidepidamisest. Omandasin ka saarel olles

ajutise raadioamatööri varjunime - ES2ELO, kohe lähen uurin, kuidas seda morses ehk telegraafis koputada?

Keri, kurat teab mitmes päev, laupäev, 26. juuli 2008, kell 11:48

On toimunud muutused mu rutiinses päevaplaanis. Eile koorisid Mart ja Tiit mu eest tünni kartuleid ja nõusid oli ka kuidagi hüppeliselt vähe pesta - kuigi rahvast tuli juurde. Üks mees lendas võistlusele otse Moskvast. Selleks, et piiksutada ja klappid peas püüda ühendust saada kõigi nendega, kellel on ka telefon. Kuigi, välja arvatud sufiks, prefiks - saan ma sellest isegi veidi aru. Põhimõtteliselt on raadioamatörisem midagi selle sarnast, kui meie ehitaks ise valmis eetripuldi ja siis teeks sellega otsesaate. Ja midagi jahi sarnast on see ka. Raadioamatörid ise on enamasti väga toredad. Minu meelest on naljakas, et vähemalt kaks neist on oma kirjelduste järgi kõvad tantsulõvid. 50 aastat eetris piiksutanud Tõnu pajatas, kuidas ta naise tantsupeolt ainult „raami“ järgi võttis, st. talle meeldis hirmsasti helesinine värv ja naisel oli selline kleit. Isegi jalgu ei vaadanud. Aga muidu olevat pobeedaga omal ajal võinud naisi niita kui murdu! Jüri, see kes oma õpetajale nartsisse viis ja lõpuks temaga abiellus ning Mägi-Karabahhis napilt ellu jäi, see armastab jälle rahvatantsu. Üks naljakas hobi on meil saarel veel kujunenud - öösel käiakse miskit ISS-i vaatamas. Mu meelest on see liikuv täpp taevas, aga kõik seletavad, et tegu on NASA satelliidiga. Mul pole muud kui uskuda.

Natukene keerukas on eile saabunud tüüp, keda kutsutakse „Kassiks“. Mingi nõ. "kõrgemast raadioamatöörade dünastiast" pärit tüüp on juunoride meister ja peab raadiosidet nagu noor jumal. Ühesõnaga, ma arvan, et ta kindlasti on tore. Lihtsalt - ta oli siin saarel esimene, kes ütles, et nii, siin sa praegu ei filmi! Teised on mind kuidagi usaldanud. See teeb mind veidi kurvaks, sest mul pole siin rohkem probleeme. Isegi magada sai täna hästi, sest ma kolisin looduskaunisse kohta telkima. Asun 4 antenni vahel, nii et kui ma lisaks näost kõrbenuna saabun ka kiilana, siis on see hind, mida tuli maksta raadioamatöörade dokumenteerimise eest. Võistlus algab 3 tunni pärast. Oeh, mina olen küll närvis.

Kell 15.50 - 15.00 algas võistlus, jumal, täitsa põnev! Täielik jaht. Aga ma võtan nüüd ühe õlle, sest see uus poiss ajab mul juhtme kokku. Kui keegi mind minu töös õpetama kukub, siis saab sellest ainult halba tulla. Mitte, et ma nii jube hea oleks. Igatahes ma läksin ja küsisin Tõnult üle, et kas ma tõesti ei tohi mingeid asju filmida ja Tõnu ütles, et ma ei tohi sellist tüüpi üldse kuulata ja kui üldse keegi võib mulle midagi öelda, siis Tõnno. Ilmest ebaõiglustundest löristasin veidi nutta.

Keri finish - ES2Q, esmaspäev, 28. juuli 2008, kell 19:35

Nagu kõik lõpud, muutuvad nad nii kiireks, et ei saa enam sabast kinni. Korruga oli IOTA võistlusöö käes, keetsin kohvi, valasin vett, filmisin. Kukkusin loojangut oodates selili merre, aga lasin kohe kukkumisel käed statiivist lahti - nii et kaamera jäi püsti - ma olen operaator!!!! Sideseansid olid ühtlased nagu moslemite hommikune palvus. See jäi ka selleks 2 tunniks mulle kõrvu, kui ma magada püüdsin, nii et kajakad karjusid morset ja kõik unenäotegelased andsid kutsungit ES2Q. Siis oli hommik, sodi põletamine, võileivad, kartulid, ootus.

Kell 15.00 sai võistlus läbi. 24 tundi olid samad mehed istunud jaamade taga ja jahtinud signaale üle maailma. Ja nad vist võitsid. See oli väga lahe! Kuigi nad olid kogu aeg maas, siis korraga - nad juhtisid. Tehti pilti, leemendati väsimusest, söödi preemiaks pekki ja joodi konjakit. Nagu filmivõtete lõpp. Korraga oli tühi ja kõik. Tühjalt tahaks ikka koju. Imekena inimene ja suurepärane operaator Margus Malm saabus mind päästma oma veesõidukiga kui muistne prints. Hakkasin oma saja kodinaga paadile minema ja kallistasin neist igaühte sooja sülega. Seda, keda poleks kallistada tahtnud, selle ma võtsin kaasa. Ja õpi inimesi tundma - Kristjan osutus mitte ülbeks ja halvasti kasvatatuks, vaid lihtsalt – tänapäevaseks nooreks. Kaatris leidis ta kohe jututeema 13 aastase ja 11 aastase kaassõitjaga ja lause eest - "pea meeles, et peamine on „keskaste” pääseda, tead, pane kasvõi köögitaadi, aga edasi tuleb minna" - selle eest ma hakkasin teda omal moel isegi armastama.

Kohutava peavalu, metsiku meresõiduiivelduse ja magamatusega koju tuikudes mõtlesin jälle, et ma olen ikka jube rumal ja inimesed ümber minu on nii targad ja head. Olen kutsutud erinevatele raadioamatööride võistlustele ja kokkutulekutele. Kõige lähem on varsti Laiuse mäel, kus lisaks saatjaga krõbistamisele saab ka maalida. Püüan integreeruda tavaellu, algatuseks käisin täna mereääres söömas. Et üleminek liiga raske poleks.

Elo Selirand, alias ES2ELO (ehk kunagi...)

